

SZÉCHENYI ISTVÁN
EGYETEM
GYŐR

Makroökonómia

NGB_AK006_1

Általános tudnivalók,
követelmények

Oktatók adatai

- Koppány Krisztián
 - igazgatási épület, 6. emelet, 616. szoba
 - fogadóóra: keddenként 11:30 és 12:30 között, ig. ép. 616. szoba
(*Ez csak szorgalmi időszakban érvényes, vizsgaidőszakban e-mailen történő egyéni egyeztetés szerint történik a konzultáció.*)
 - telefon: 96/503-400 31-64-es mellék
 - e-mail: koppanyk<kukac>sze.hu
 - honlap: <http://rs1.sze.hu/~koppanyk/web/>
- gyakorlatvezetők (adataik a szemináriumokon kerülnek ismertetésre)
 - Bándy Katalin
 - Ifj. Honvári János
 - Kovács Norbert
 - Pintér Tibor

Tananyag, számonkérés, értékelés

- a heti bontású tematika és a kapcsolódó irodalom elérhető az oktatói honlapon, KÉREM KINYOMTATNI!!!
- a számonkérés és értékelés rendszere
 - aláírás feltétele: a foglalkozások rendszeres látogatása (max. 3 hiányzás) ÉS a két félévközi zh megírása ÉS legalább 30 százalékos összesített eredmény
 - félévközi zárthelyi dolgozatok (mintadolgozat feltöltésre kerül) az aláírásért és a megajánlott jegyért
 - 8. hét, márc. 28. (1-7. oktatási hét anyaga)
 - 14. hét, máj. 9. (8-13. oktatási hét anyaga)
 - pótzh a vizsgaidőszak első hetében az aláírásért és a megajánlott jegyért
 - vizsgadolgozatok a vizsgaidőszakban az aláírást szerzők számára
 - a zh-k és a vizsgadolgozatok értékelése, megajánlott és vizsgajegyek
 - 50% alatt elégtelen
 - 50-62% elégséges
 - 63-72% közepes
 - 73-82% jó
 - 83% felett jeles

SZÉCHENYI ISTVÁN
EGYETEM
GYŐR

1-2. lecke

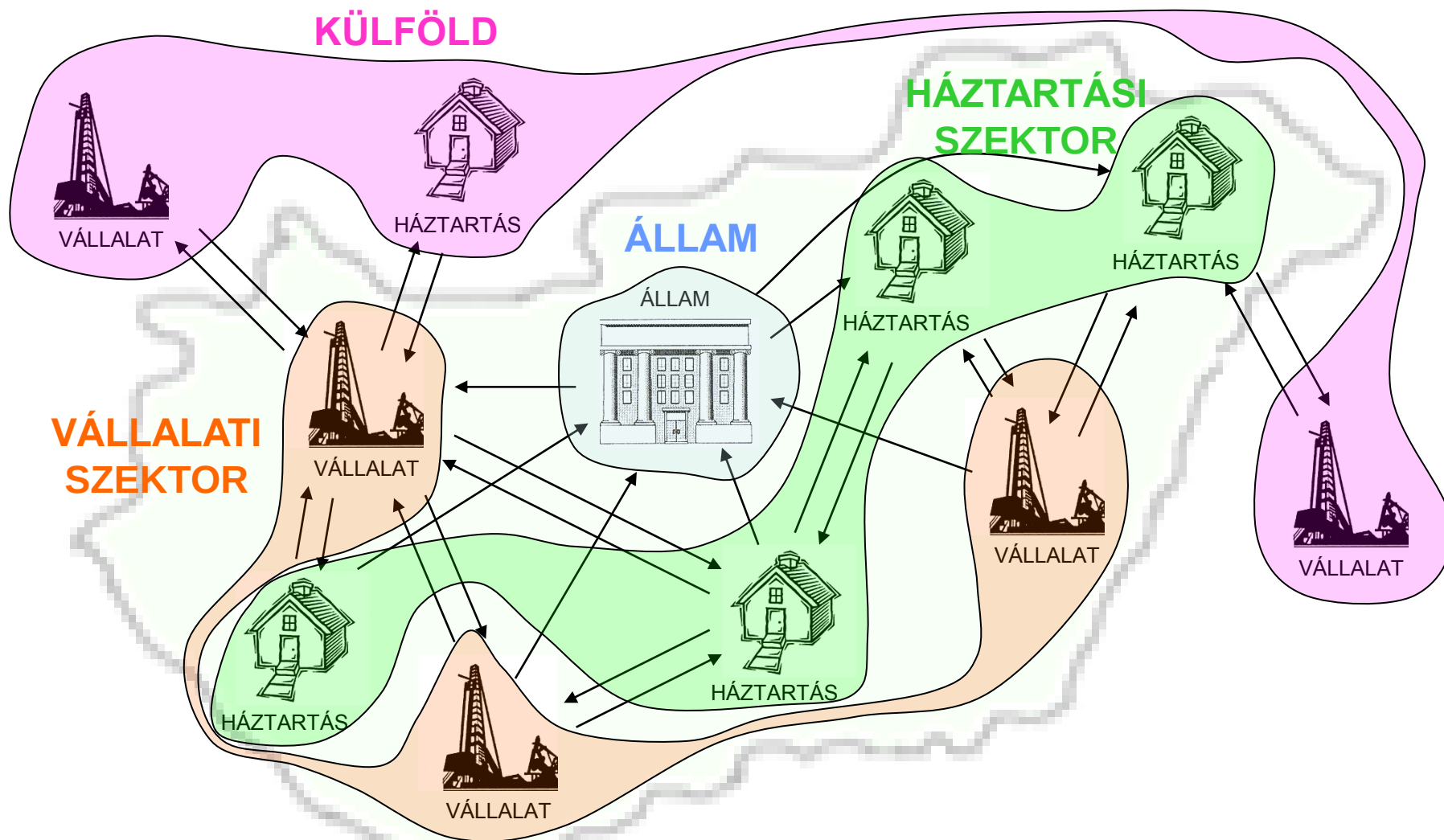
A makrogazdasági összteljesítmény mutatószámai

A mikro- és makroökonómia közötti
különbségek. A makrogazdasági teljesítmény
alapvető mutatószámai, bruttó hazai termék.
GDP-megközelítések és GDP-azonosságok.
Nemzetközi összehasonlítások.

A mikro- és makroökonómia közti különbségek

- mit tanultunk mikroökonómiából?
 - milyen gazdasági elvek vezérlik a fogyasztók, a munkavállalók, a magánbefektetők (háztartások) és a vállalatok magatartását?
 - mi jelenti számukra az optimális döntést?
 - hogyan működnek a termék- és tényezőpiacok?
 - az optimális döntésekre törekvő mikroszereplők magatartásából levezethetők a keresleti és kínálati összefüggések
 - egyensúlyi ármechanizmus
- miben más és mivel foglalkozik a makroökonómia?
 - szektorok az elemzés alapegységei
 - a nemzetgazdasági szintű folyamatokkal foglalkozik

Szektorok, aggregálás

Mértékegységek és nagyságrendek

mikroszint	makroszint
Egy háztartás optimális fogyasztási szerkezete (db, Ft)	Fogyasztási kereslet (ezer milliárd Ft)
Egy háztartás megtakarítása (millió Ft)	Tőkepiaci összkínálat (ezer milliárd Ft)
Egyéni munkakínálat (0-1 fő)	Gazdaság munkakínálata, aktív népesség (millió fő)
Egy vállalat munkakereslete (fő)	Gazdaság munkaerő-igénye (millió fő)
Vállalati beruházási hitel (millió Ft)	Beruházási kereslet (ezer milliárd Ft)
Munkanélküliség (???) (0% vagy 100%)	Munkanélküliségi ráta (10-11%)
Adófizetési kötelezettség (millió Ft)	Állami adóbevételek (ezer milliárd Ft)
Termék áremelkedése (Ft, vagy %)	Árszínvonal változása (csak %-ban!)
Egy háztartás „költségvetése” (pl. 1 m Ft hitel)	Államháztartás állapota (ezer milliárd Ft)

Röviden a jelenlegi válságról

- kiindulópont: az USA pénzügyi piacai
- pénzügyi és reálgazdasági okok
 - hosszú időn át fennálló kedvező makrokörnyezet
 - nagy kockázatéhség
 - belső fogyasztás és megtakarítás nem megfelelő viszonya
 - túlzott hitelexpanzió, kockázatok alulárázása
- pénzügyi válság
 - eszközár-buborék kipukkadása
 - erős kockázati averzió
 - credit crunch
- fertőzés
- reálgazdasági válság
 - pénzügyi piacok kiszáradnak mind a magángazdaság, mind egyes államok számára
 - a fogyasztás, a beruházások és a termelés visszafogása
 - növekvő munkanélküliség, csökkenő jövedelmek
 - alacsony (negatív) infláció
- a válság kezelése
 - monetáris politika (hatásos???)
 - fiskális politika
- a válság második hulláma: adósságválság

Az eurózóna és az USA makroadatai

Év	Eurózóna				Egyesült Államok			
	Munkanélküliségi ráta (%)	Gazdasági növekedés (%)	Inflációs ráta (%)	Elsődleges költségvetési egyenleg (%)	Munkanélküliségi ráta (%)	Gazdasági növekedés (%)	Inflációs ráta (%)	Elsődleges költségvetési egyenleg (%)
2000	8,70	3,78	2,19	3,46	3,97	4,14	3,37	n/a
2001	8,20	1,95	2,43	1,50	4,74	1,08	2,82	2,00
2002	8,60	0,92	2,25	0,55	5,78	1,81	1,60	-1,77
2003	9,00	0,73	2,13	-0,12	5,99	2,54	2,30	-2,94
2004	9,24	2,17	2,18	-0,12	5,54	3,47	2,67	-2,49
2005	9,18	1,65	2,18	0,16	5,08	3,07	3,37	-1,20
2006	8,44	3,21	2,20	1,21	4,61	2,66	3,22	-0,06
2007	7,63	2,99	2,14	1,94	4,62	1,91	2,87	-0,66
2008	7,68	0,41	3,29	0,60	5,80	-0,34	3,82	-4,48
2009	9,59	-4,25	0,30	-3,85	9,28	-3,49	-0,33	-10,91
2010	10,13	1,79	1,62	-3,55	9,63	3,03	1,65	-8,37
2011	9,94	1,62	2,52	-1,50	9,09	1,53	2,99	-7,97
2012	9,86	1,09	1,51	-0,34	9,04	1,78	1,21	-6,31

Magyarország és Szlovákia makroadatai

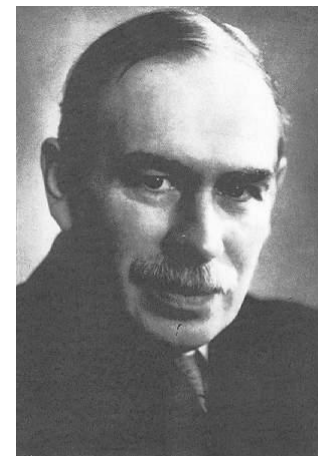
Év	Magyarország				Szlovákia			
	Munkanélküli ségi ráta (%)	Gazdasági növekedés (%)	Inflációs ráta (%)	Elsődleges költségvetési egyenleg (%)	Munkanélküli ségi ráta (%)	Gazdasági növekedés (%)	Inflációs ráta (%)	Elsődleges költségvetési egyenleg (%)
2000	6,00	4,90	9,78	n/a	18,76	1,37	12,20	-8,42
2001	5,60	3,77	9,15	n/a	19,30	3,48	7,16	-2,68
2002	5,90	4,14	5,53	n/a	18,50	4,58	3,50	-4,84
2003	5,50	3,98	4,39	n/a	17,40	4,78	8,43	-0,41
2004	6,30	4,52	6,78	n/a	18,10	5,06	7,47	-0,37
2005	7,30	3,17	3,55	-3,97	16,15	6,66	2,80	-1,34
2006	7,50	3,63	3,88	-5,65	13,30	8,50	4,26	-1,98
2007	7,70	0,77	7,94	-1,22	11,03	10,52	1,89	-0,77
2008	8,00	0,83	6,07	0,02	9,58	5,82	3,93	-1,20
2009	10,08	-6,69	4,21	-0,28	12,05	-4,78	0,93	-6,68
2010	11,24	1,20	4,85	-0,47	14,38	4,02	0,70	-6,76
2011	11,25	1,80	3,70	5,56	13,36	3,25	3,57	-3,28
2012	11,00	1,71	3,00	0,20	12,33	3,30	1,84	-1,86

Csehország és Lengyelország makroadatai

Év	Csehország				Lengyelország		
	Munkanélküli ségi ráta (%)	Gazdasági növekedés (%)	Inflációs ráta (%)	Elsődleges költségvetési egyenleg (%)	Munkanélküli ségi ráta (%)	Gazdasági növekedés (%)	Inflációs ráta (%)
2000	8,82	3,65	3,80	-3,57	16,10	4,25	10,10
2001	8,17	2,46	4,68	-5,25	18,26	1,21	5,50
2002	7,31	1,90	1,88	-6,42	19,94	1,44	1,90
2003	7,81	3,60	0,11	-6,13	19,64	3,87	0,80
2004	8,32	4,49	2,78	-2,29	18,97	5,35	3,49
2005	7,93	6,32	1,84	-2,84	17,75	3,62	2,12
2006	7,15	6,81	2,54	-1,91	13,84	6,23	1,03
2007	5,32	6,13	2,86	0,06	9,60	6,79	2,49
2008	4,39	2,46	6,34	-1,90	7,12	5,13	4,22
2009	6,66	-4,15	1,03	-4,77	8,17	1,61	3,45
2010	7,28	2,35	1,46	-3,46	9,62	3,80	2,58
2011	6,72	1,98	1,80	-2,67	9,45	3,81	4,03
2012	6,63	1,82	2,00	-2,30	9,22	2,97	2,82

Van-e és miért van külön makroökonómia?

- a mikroökonómia üzenete
 - racionális, optimalizáló gazdasági szereplők
 - a gazdasági automatizmusok az egyensúly irányába terelik a piacokat
 - az egyensúlyi ármechanizmus minden előbb-utóbb minden piacot megtisztít
 - stabil egyensúly
 - általános egyensúly
- van-e stabil általános makroszintű egyensúly?
- 1929-33-as világgazdasági válság: a makrogazdasági folyamatok elemzése más összefüggésrendszert igényel
- John Maynard Keynes
 - „...hosszú távon mindannyian halottak vagyunk”
 - az önálló makroökonómia születése

John M. Keynes
(1883-1946)

A világválsághoz hasonlítják a jelenlegi krízist

Portfolio.hu

2008. szeptember 30., kedd 10:03

Az 1929-33-as nagy gazdasági világválsághoz hasonlítja a jelenlegi pénzügyi krízist friss elemzésében a Deutsche Bank. A szakértők szerint az erőteljes állami segítség megoldást hozhatna a bajra, de gyors fellendülésre ne számítsunk.

A jelenlegi pénzügyi válság egy korszak végét jelzi. Az inflációmentes környezet, az adócsökkentés, a dereguláció és a kereskedelmi liberalizáció az utóbbi 20 évben gyors gazdasági növekedést eredményezett a világban. A racionális várakozásokban és a hatékony piacokban való hit uralta a gazdaságpolitikai és pénzügyi világgépet, utólag azonban mindkettő bizonytalannak tűnik – [olvasható a Portfolión \[1\]](#). A monetáris politika kis figyelmet fordított az eszközpiacokra, és a hosszú nyugalmi időszak kockázatéhséget eredményezett a háztartásoknál és a vállalatoknál, de különösképp a pénzpiaci szereplők körében, megteremtve az eszközár-buborékok és a túlzó hitelezés alapjait – ekképp foglalja össze röviden a pénzügyi válság történetét a Deutsche Bank elemzése.

Az így kialakult válság nagyon hasonlít az 1929-33-as világválságra, ami Keynes közgazdasági elméletének alapjául szolgált. Éppen ezért nem csoda, ha a mostani gazdaságpolitikai reakciók is erősen keynes-i jellegűek – mondják a szakértők, utalva arra, hogy az Egyesült Államokban a monetáris politika (feladva a klasszikus céljait) a végső hitelezői funkciójára koncentrál, a pénzügyminisztérium pedig nagy költségvetési program indításával próbált volna stabilizálni a pénzügyi piacokat – ha el nem bukik a kongresszusi megegyezés hiányában.

A makroökonómia módszertana

- a makrogazdasági változók közötti összefüggések feltárása
 - statisztikai úton, ökonometriai módszerekkel
 - gondolati-logikai úton leírni a gazdaság szerkezetét
- makromodellek megfogalmazása
 - feltevések
 - adottságok
- az összefüggésrendszer ismeretében magyarázatot adni a makrogazdasági folyamatok alakulására
- makrogazdasági előrejelzések készítése
 - modellalapú előrejelzések
 - szakértői becslések

Miért fontos a makroökonómia mindenki számára?

- a mikroszereplők számára a makrogazdasági környezet adottság
- alkalmazkodási kényszer
- a makrogazdasági folyamatok jelentős mértékben befolyásolják a mikroszereplők döntéseit
 - infláció
 - munkanélküliség
 - jegybanki alapkamat, kamatszint
 - valutaárfolyam
 - a nemzetgazdasági kibocsátás és jövedelem változása
- gazdaság és politika
 - vélemény versus tények
 - van-e egyetlen igazság?
 - a politikus és közgazdász közötti különbség

A főbb makrogazdasági mutatók rövid áttekintése

Bruttó hazai termék (GDP). Munkanélküliségi ráta, foglalkoztatási mutatók. Inflációs ráta. A kamatok szintje. Az államháztartási hiány és az államadósság.

A bruttó hazai termék (GDP)

- a GDP helyes értelmezésének fontossága
 - a nemzetgazdasági teljesítmény elsődleges mércéje, a gazdasági növekedés alapvető mutatója
 - a makroökonómia kulcskategóriája, központi szerep a makromodellekben
 - kevésbé egyértelmű értelmezés
 - pontatlan megfogalmazások
- a GDP definíciója (első és második megközelítésben)
 - Gross Domestic Product = bruttó hazai termék
 - egy adott területen (pl. országban) egy adott időszak (pl. év) alatt előállított új termékek és szolgáltatások mennyiségét méri (pontatlan)
 - mérhető-e a makroszintű össztermelés természetes mértékegységben? (kenyér, tej, autó, tévé, áram, oktatás, gazdasági és jogi tanácsadás)
 - egy adott területen egy adott időszak alatt előállított termékek és szolgáltatások piaci árakon vagy előállítási költségen számított összértéke (még mindig nem teljesen pontos)

A termelési érték meghatározása

Termék	Mennyiség	Egységár
A	420	35
B	40	190
C	1050	8
D	280	75

$$420 \cdot 35 + 40 \cdot 190 + 1050 \cdot 8 + 280 \cdot 75 = 51700$$

A folyóáras GDP alakulása Magyarországon (milliárd Ft)

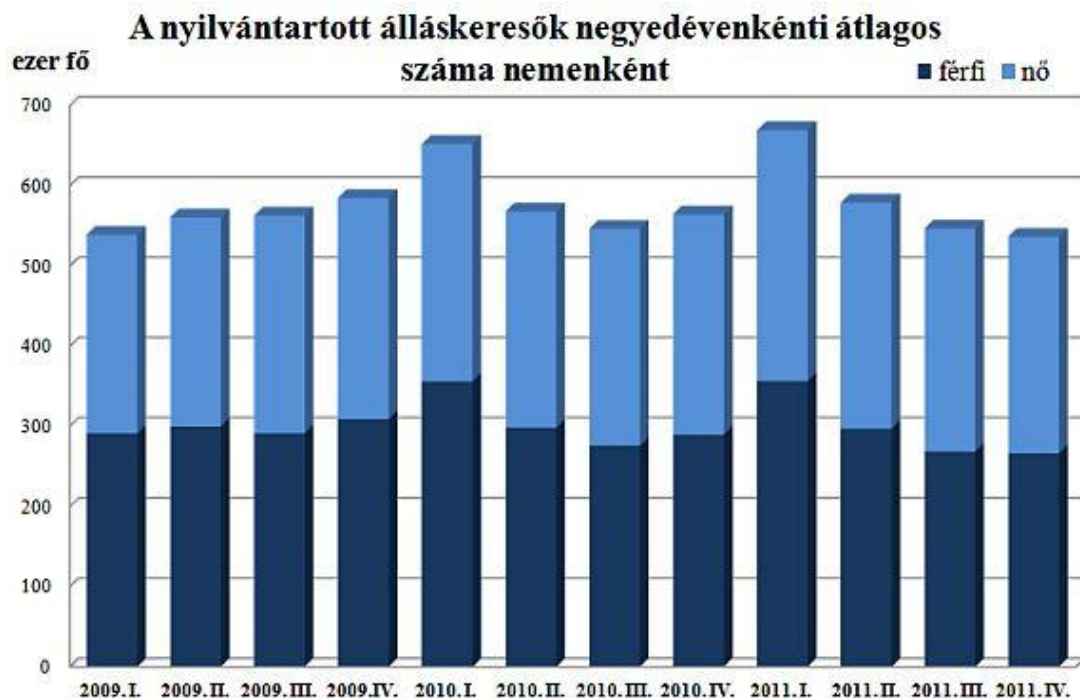
2002	17 119,4
2003	18 738,2
2004	20 665,0
2005	22 018,3
2006	23 675,9
2007	24 991,8
2008	26 545,6
2009	25 622,9
2010	26 747,7

A munkanélküliség mérése

- nyilvántartott versus becsült munkanélküliség
 - regisztrált munkanélküliek, nyilvántartott álláskereső
 - az ILO ajánlásainak megfelelő munkaerő-piaci kategóriák
- foglalkoztatási mutatók a becsült adatok alapján
 - aktivitási ráta
 - foglalkoztatási arány
 - munkanélküliségi ráta
- számpélda
- a munkanélküliség alakulása Magyarországon

Regisztrált munkanélküliek

Időszak		Nyilvántartott álláskereső			
		férfi	nő	összesen	ebből: pályakezdők
2008.	J	249 598	218 527	468 125	40 515
2009.	J	273 018	236 079	509 097	41 659
2010.	J	357 509	295 514	653 023	53 147

- nyilvántartott álláskereső:** az állami munkaközvetítő irodában nyilvántartásba vett személy, aki munkaviszonnyal nem rendelkezik; öregségi nyugdíjra nem jogosult, nem nappali tagozatos tanuló; aktív foglalkoztatási eszközben (átképzés, közhasznú foglalkoztatás stb.) nem vesz részt; munkát vagy önálló foglalkozást keres, munkavégzésre rendelkezésre áll és az Állami/Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálattal álláskeresői megállapodást kötött

Az ILO ajánlásai szerinti munkanélküliség

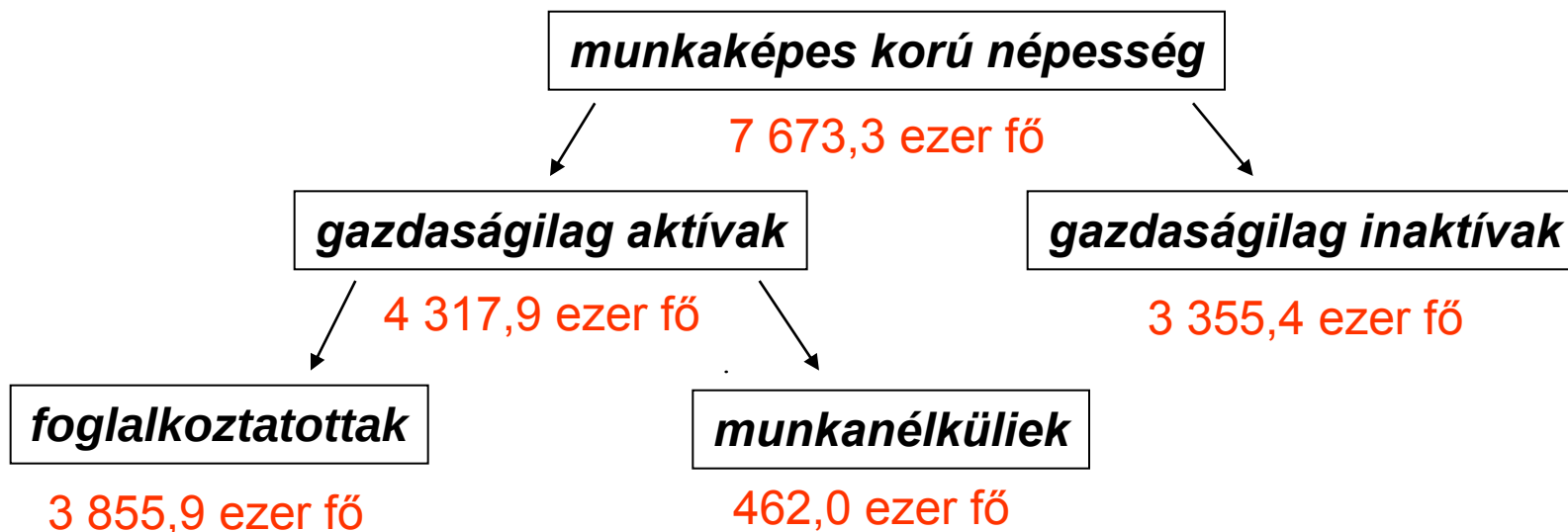
- ILO (*International Labour Organization*, Nemzetközi Munkaügyi Szervezet)
- munkaerő-piaci felmérés, kb. 32 ezer háztartásra kiterjedő reprezentatív adatfelvétel a 15-74 éves személyek gazdasági aktivitásáról
- **munkanélküli** az, aki az adott héten nem dolgozott, és nincs is olyan munkája, amelyből átmenetileg hiányzott; a kikérdezést megelőző négy hét folyamán aktívan keresett munkát; két héten belül munkába tudott volna állni, ha talált volna megfelelő állást, illetve már talált munkát, ahol 2002-ig 30, 2003-tól 90 napon belül dolgozni kezd

További munkapiaci kategóriákhoz lásd a Munkapiaci fogalmak, módszertan c. KSH-anyagot (oktatói honlapról letölthető).

A népesség gazdasági aktivitása

Időszak	Foglalkoztatottak	Munkanélküliek	Gazdaságilag aktívak	Gazdaságilag nem aktívak	15-74 éves népesség	Aktív arány	Munkanélküli-ráta	Foglalkoztatási ráta
	ezer fő					százalék		
2006	3930,1	316,8	4246,9	3474,9	7721,8	55,0	7,5	50,9
2007	3926,2	311,9	4238,1	3481,3	7719,4	54,9	7,4	50,9
2008	3879,4	329,2	4208,6	3501,6	7710,2	54,6	7,8	50,3
2009	3 781,9	420,7	4 202,6	3 487,1	7 689,7	54,7	10,0	50,3
2010	3 781,2	474,8	4 256,0	3 430,4	7 686,4	55,4	11,2	49,2
2011. I-Sz	3 855,9	462,0	4 317,9	3 355,4	7 673,3	56,3	10,7	50,3

Foglalkoztatási arányszámok képzése

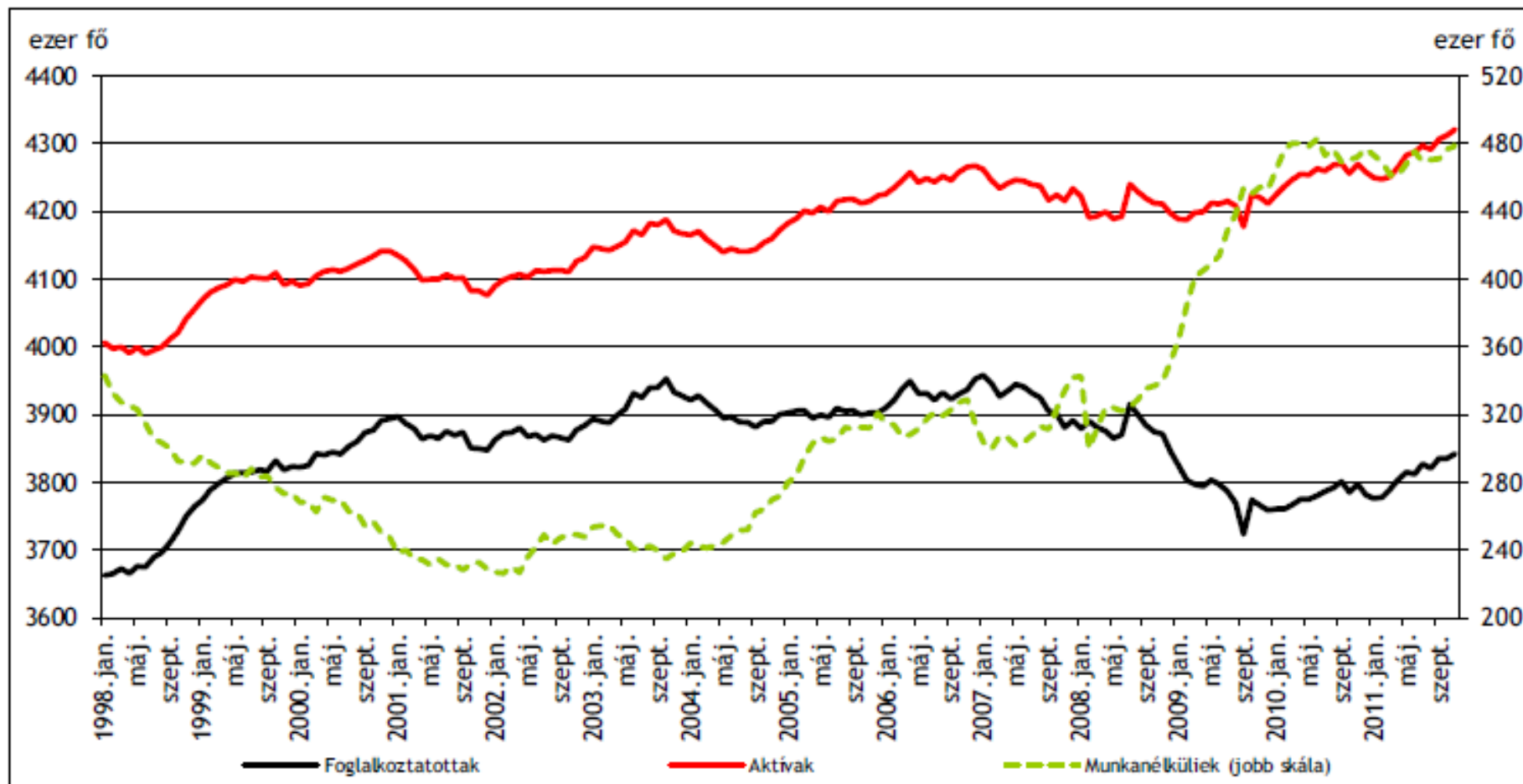

$$\text{aktivitási ráta} = \frac{\text{aktívak}}{\text{munkaképes korúak}} = \frac{4317,9}{7673,3} = 56,3\%$$

$$\text{foglalkoztatási ráta} = \frac{\text{foglalkoztatottak}}{\text{munkaképesek}} = \frac{3855,9}{7673,3} = 50,3\%$$

$$\text{munkanélküliségi ráta} = \frac{\text{munkanélküliek}}{\text{aktívak}} = \frac{462,0}{4317,9} = 10,7\%$$

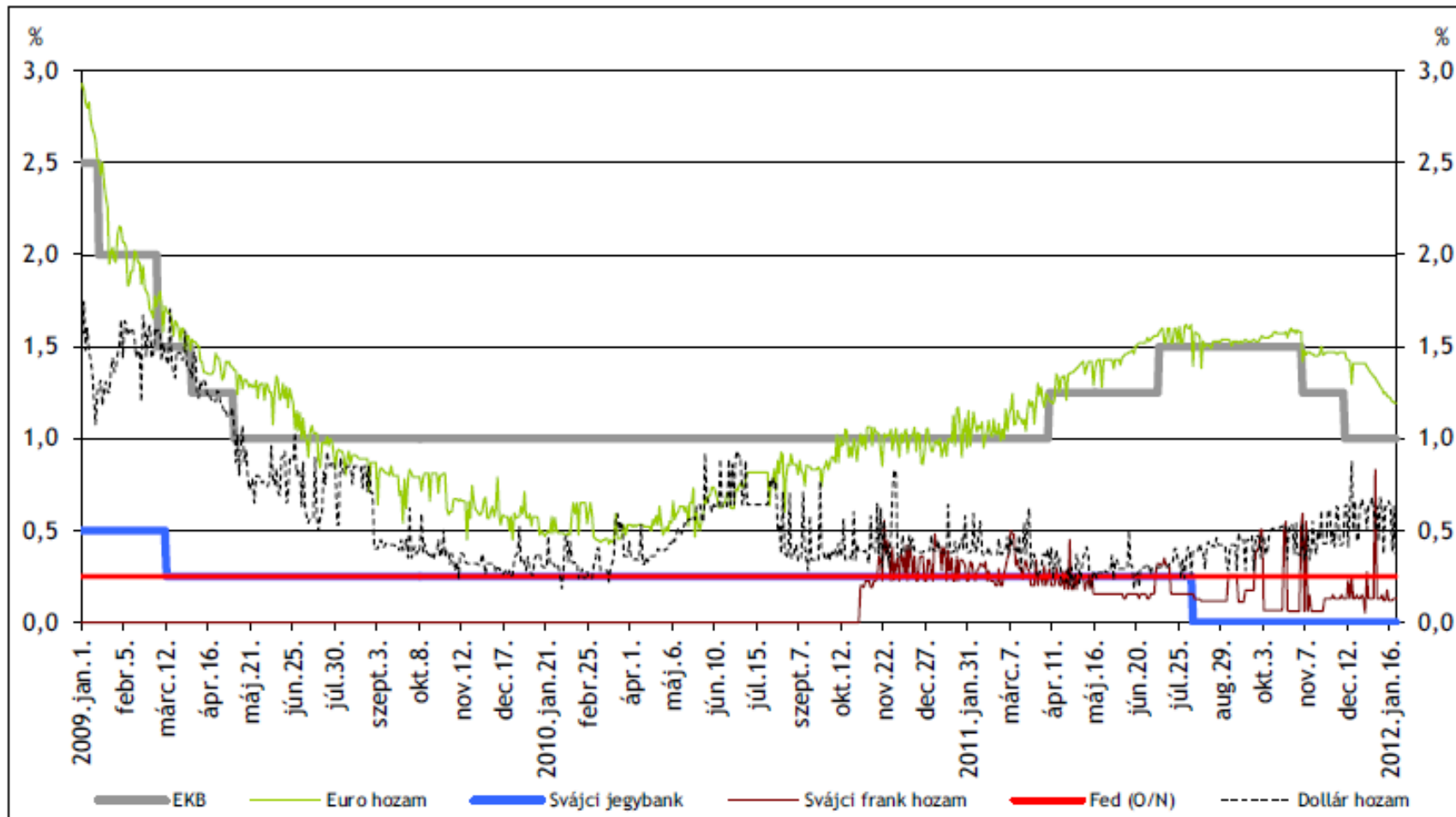
Foglalkoztatási mutatók alakulása

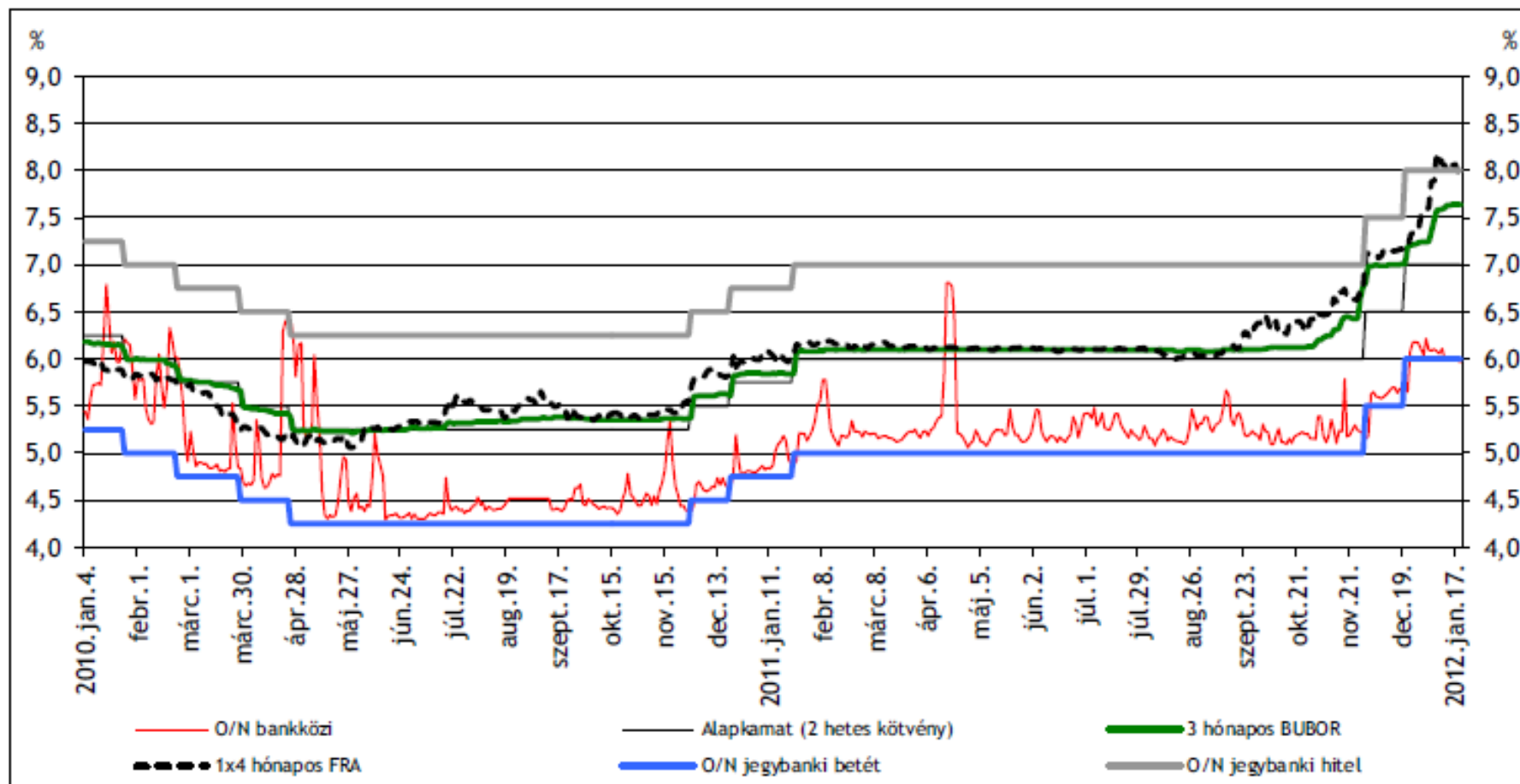
Az inflációs ráta számítása

	Súly 2011	2011. szept.	2011. okt.	2011. nov.	2011. dec.
Fogyasztóiár-index	100,0	3,6	3,9	4,3	4,1
Ebből:					
Feldolgozatlan élelmiszerek	5,9	-1,6	-2,8	-1,6	-1,2
Feldolgozott élelmiszerek	11,6	10,7	8,9	8,3	7,3
Iparcikk	25,6	1,3	1,8	1,8	1,8
Piaci szolgáltatások	21,9	2,5	2,5	2,7	2,7
Szabadáras háztartási energia	2,0	10,7	9,9	10,3	8,3
Szeszesital, dohányáru	9,6	-0,4	0,2	1,6	4,1
Jármű-üzemanyag	5,5	13,8	17,9	21,5	15,9
Szabályozott árak	17,8	3,3	4,4	4,5	4,6

Az EKB, a Fed és a svájci jegybank irányadó kamatai és a pénzpiaci hozamok

MNB-kamatok és pénzpiaci hozamok

Költségvetési politika, deficit és államadósság

- a költségvetési politika eszközei

- kormányzati áruvásárlások
- transzferek
- adók

BEVÉTELEK

$T(ax) = \text{adók}$

BD (Budget Deficit) = a költségvetés hiánya

Költségvetési mérleg

KIADÁSOK

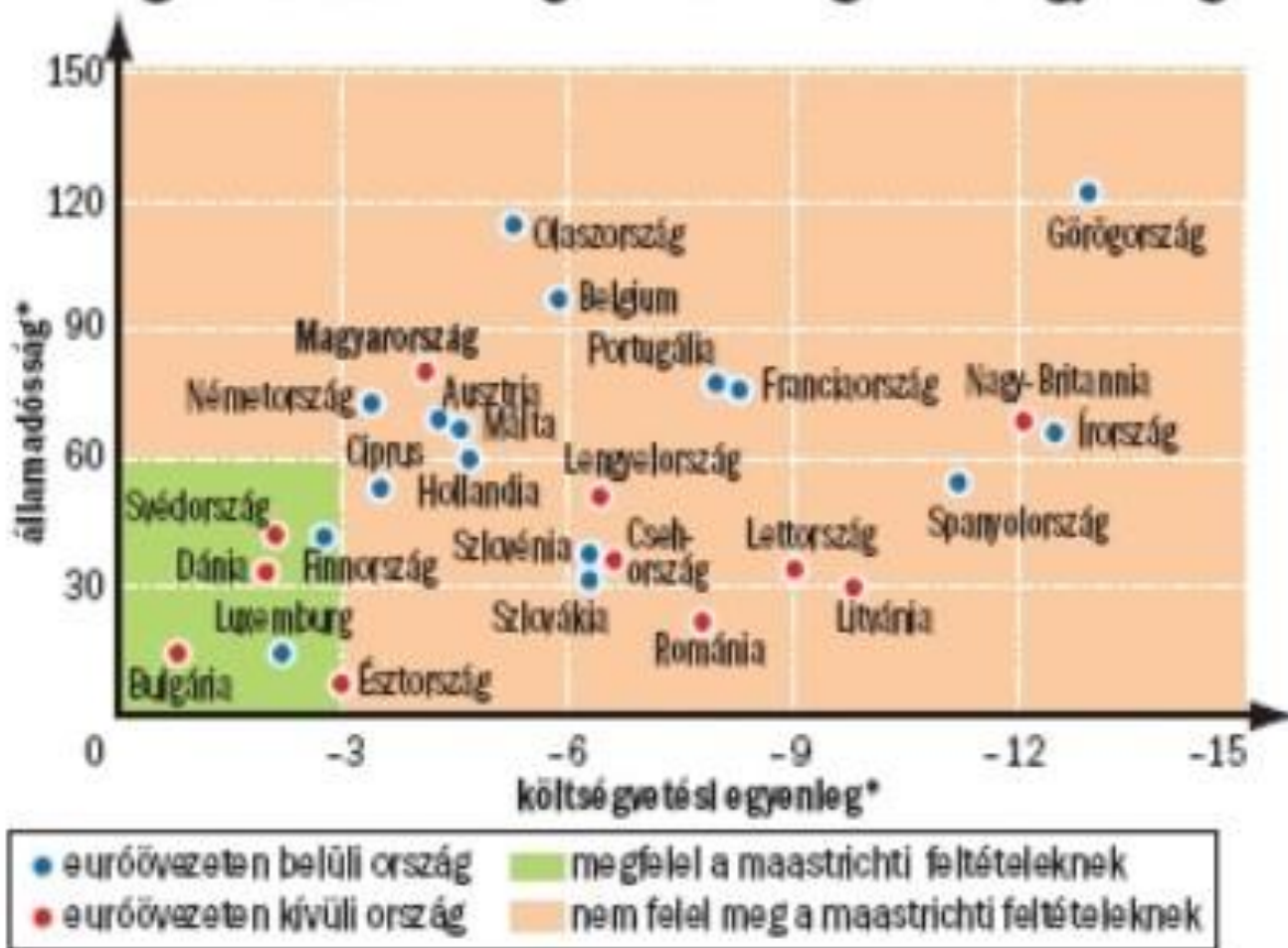
G (overnment spending) = kormányzati áruvásárlások

TR (ansfers) = állami transzferek

- deficit, finanszírozás, államadósság

- $DB > 0$ = deficit, $BD < 0$ = szufficit
- elsődleges deficit, $BD = (G + TR) - T$
- a hiány finanszírozása hitelfelvétellel / államadóssággal (állampapírral, bond = kötvény),
 $\Delta B = (G + TR) - T$
- az adósság kamatait is fizetni kell, ez tovább növelheti az adósságot,
 $\Delta B = (G + TR) - T + i \cdot B$
- a monetáris és fiskális politika egymásra hatása

EU-tagok államadóssága és költségvetési egyenlege

* A GDP százalékában, 2009.

Forrás: Európai Bizottság

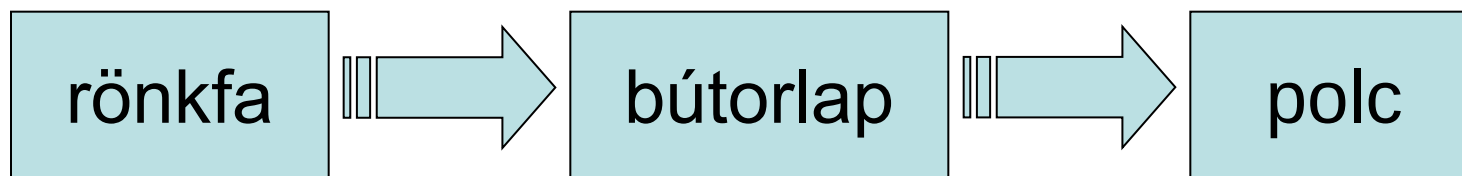
SZÉCHENYI ISTVÁN
EGYETEM
GYŐR

A GDP pontos definíciója és a GDP-azonosságok

A nemzetgazdasági termelési érték és a halmozódás problémája. A GDP termelési, kiadási és jövedelmi oldalról.

A nemzetgazdasági termelési érték és a halmozódás problémája

erdőgazdaság faipari vállalat asztalosmester

15.000 Ft

ebből:

tényezőjővedelmek
12.000 Ft

amortizáció 3.000 Ft

55.000 Ft

ebből:

termelőfelhasználás
15.000 Ft

tényezőjővedelmek
35.000 Ft

amortizáció 5.000 Ft

100.000 Ft

ebből:

termelőfelhasználás
55.000 Ft

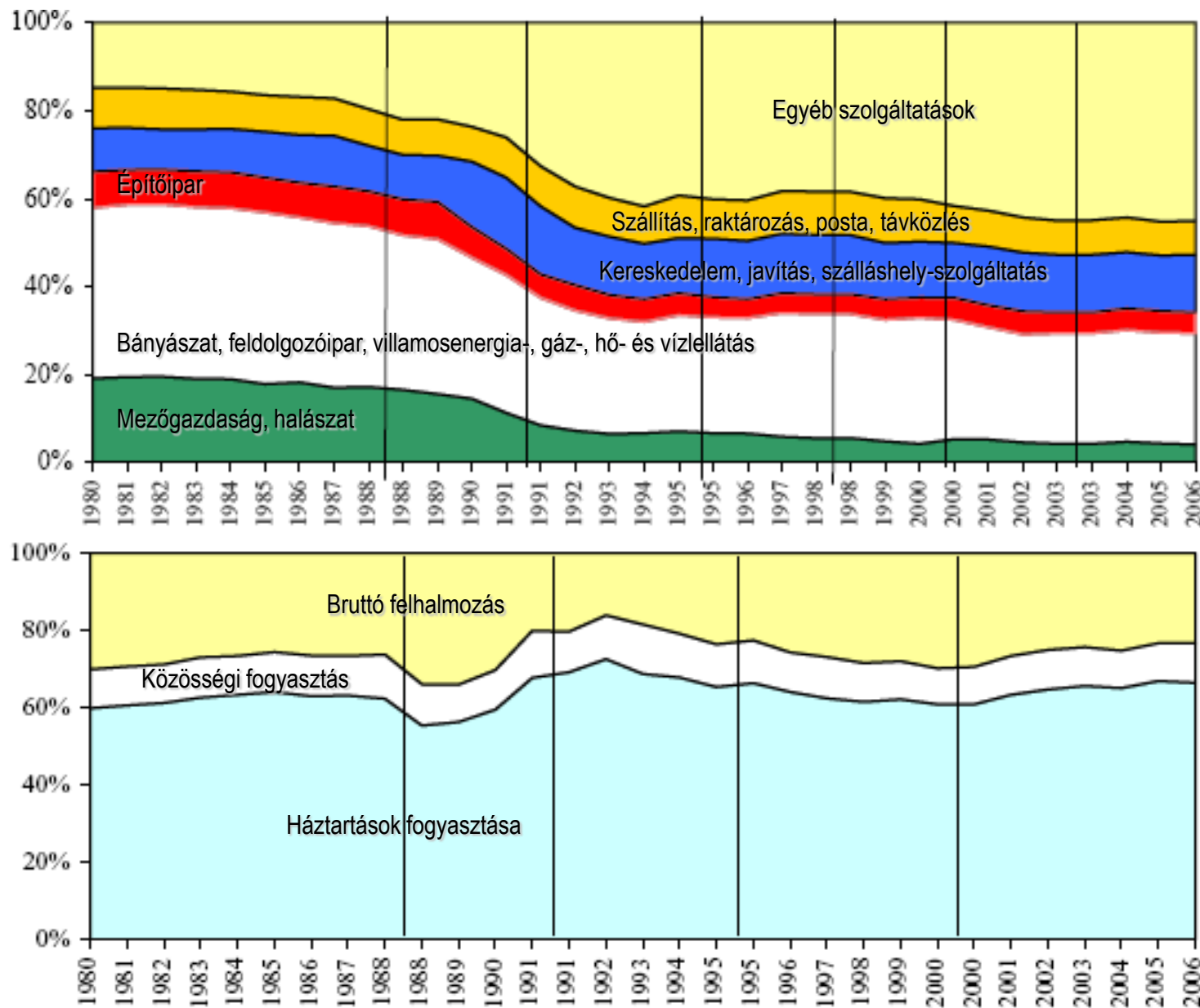
tényezőjővedelmek
43.000 Ft

amortizáció 2.000 Ft

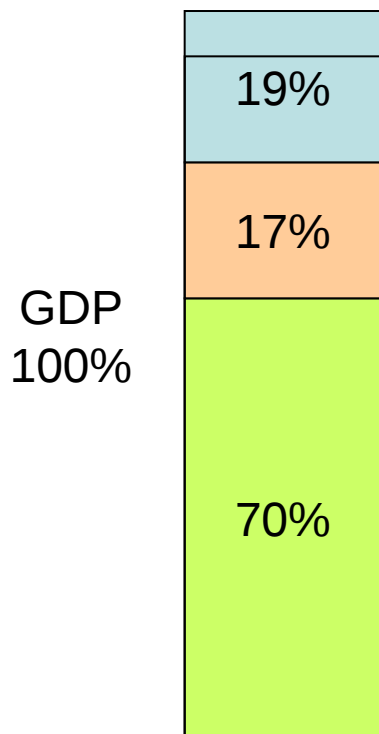
A GDP termelési oldalról

- GO (Gross Output) = bruttó kibocsátás
- GDP (Gross Domestic Product)
 - = GO – folyó évi termelőfelhasználás
 - = adott ország területén adott évben előállított végtermékek piaci értéke
 - = összes hozzáadott érték (Y, Yield)
- NDP (Net Domestic Product)
 - = GDP - amortizáció
- GDP-termelés ágazatonként

A GDP termelése és felhasználása

A GDP felhasználási/kiadási oldalról

G (Government Spending) = kormányzati vásárlások

I (Investment) = beruházás

C (Consumption) = fogyasztás

$$Y = C + I + G$$

$$Y + IM = C + I + G + X$$

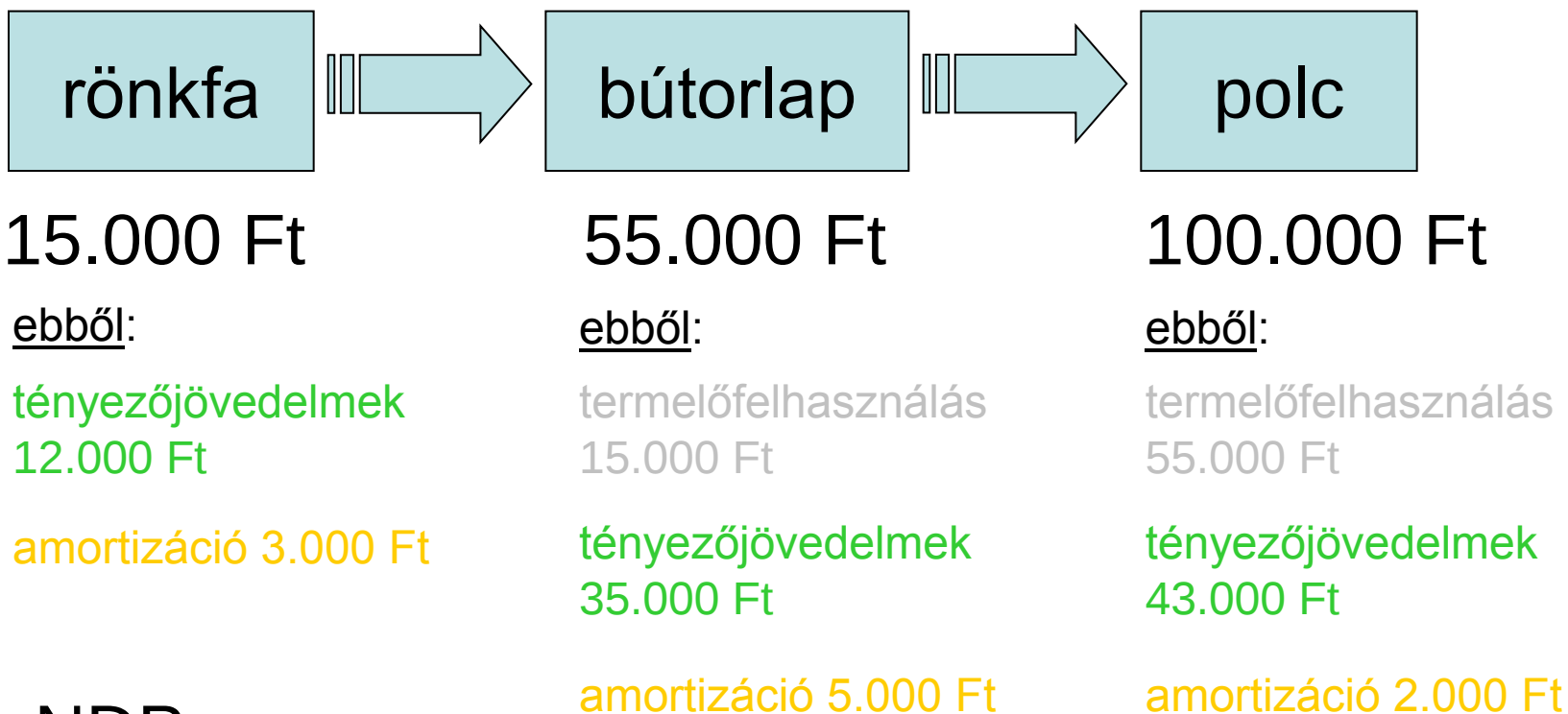
$$Y = C + I + G + (X - IM)$$

A GDP végső felhasználása folyóáron

(millió Ft)

Felhasználás	2010				
	I.	II.	III.	IV.	Összesen
	negyedév				
Háztartások fogyasztási kiadása	<u>3 276 739</u>	<u>3 397 516</u>	<u>3 607 075</u>	<u>3 572 883</u>	<i>13 854 213</i>
Természetbeni társadalmi juttatás a kormányzattól	<u>751 860</u>	<u>752 803</u>	<u>731 263</u>	<u>753 920</u>	<i>2 989 846</i>
Természetbeni társadalmi juttatás a háztartásokat segítő non-profit intézményektől	<u>97 052</u>	<u>99 555</u>	<u>94 366</u>	<u>101 402</u>	<i>392 375</i>
Háztartások tényleges fogyasztása	<u>4 125 652</u>	<u>4 249 874</u>	<u>4 432 703</u>	<u>4 428 205</u>	<i>17 236 434</i>
Közösségi fogyasztás	<u>721 385</u>	<u>690 300</u>	<u>688 619</u>	<u>749 567</u>	<i>2 849 872</i>
Végső fogyasztás összesen	<u>4 847 038</u>	<u>4 940 174</u>	<u>5 121 322</u>	<u>5 177 772</u>	<i>20 086 306</i>
Bruttó állóeszköz-felhalmozás	<u>840 036</u>	<u>1 141 582</u>	<u>1 253 603</u>	<u>1 571 110</u>	<i>4 806 331</i>
Készletváltozás	<u>-182 769</u>	<u>24 732</u>	<u>22 038</u>	<u>252 078</u>	<i>116 080</i>
Bruttó felhalmozás	<u>657 267</u>	<u>1 166 314</u>	<u>1 275 640</u>	<u>1 823 189</u>	<i>4 922 411</i>
Belföldi felhasználás	<u>5 504 305</u>	<u>6 106 488</u>	<u>6 396 962</u>	<u>7 000 961</u>	<i>25 008 717</i>
Export	<u>5 129 054</u>	<u>5 685 623</u>	<u>6 082 149</u>	<u>6 251 953</u>	<i>23 148 779</i>
Import	<u>4 699 663</u>	<u>5 217 128</u>	<u>5 655 520</u>	<u>5 837 522</u>	<i>21 409 834</i>
Egyenleg	<u>429 391</u>	<u>468 495</u>	<u>426 629</u>	<u>414 431</u>	<i>1 738 945</i>
Bruttó hazai termék (GDP) összesen	<u>5 933 696</u>	<u>6 574 983</u>	<u>6 823 591</u>	<u>7 415 392</u>	<i>26 747 662</i>

A GDP jövedelmi oldalról

- NDP
= összes elsődleges vagy tényezőjövedelem
- GDP
= összes tényezőjövedelem + amortizáció

GDP-azonosságok összefoglalása

- össztermelés (összes hozzáadott érték) =
összkiadások = összjövedelem
- $GDP = GO$ – folyó időszaki
termelőfelhasználás
- $Y = C + I + G + X - IM$
- $GDP =$ összes elsődleges
tényezőjövedelem + amortizáció

Nemzetközi összehasonlítások

- a GDP-számítás egységes elvei, az SNA-rendszer (System of National Accounts)
- összehasonlítás egy főre jutó GDP alapján
- valutaárfolyamon átszámított és vásárlóerő-paritásos egy főre jutó GDP

Illusztratív példa

Magyarország

- GDP 25 000 mrd Ft
- lakosság 10 millió fő
- egy főre jutó GDP
2 500 000 Ft
- valutaárfolyam 200 Ft/USD
- egy főre jutó GDP USD-ban
12 500 USD

Egyesült Államok

- GDP 12 000 mrd USD
 - lakosság 300 millió fő
 - egy főre jutó GDP
40 000 USD
-
- azonos-e a vásárlóereje a 2,5 millió Ft-nak és a 12,5 ezer USD-nak?
 - hány hamburger vásárolható a hazai egy főre jutó GDP-n Magyarországon és az Egyesült Államokban, ha a hamburger ára 250 Ft illetve 2 USD?
(Magyarországon 10 000 db, USA-ban 6 250 db)
 - a hazai egy főre jutó GDP vásárlóerő-paritáson (hamburger-paritáson) 20 000 USD
 - a hazai árszint (hamburgerár) hány százaléka a USA-belinek?

$$\frac{250 \text{ Ft/db}}{2 \text{ USD/db} \cdot 200 \text{ Ft/USD}} = 62,5\%$$

A világ néhány országának adatai 2005-ben

Sor- rend	Ország	Egy főre jutó GDP		GDP		Árszint index (USA = 100)	Népesség (millió Fő)
		PPP (USD)	árfolyamon (USD)	PPP (mrd USD)	árfolyamon (mrd USD)		
1.	Luxemburg	70 014	80 315	32,6	37,3	115	0,5
6.	Egyesült Államok	41 674	41 674	12 376,1	12 376,1	100	297,0
20.	Egyesült Királyság	31 580	37 266	1 901,7	2 244,1	118	60,2
21.	Németország	30 496	33 849	2 514,8	2 791,3	111	82,5
23.	Japán	30 290	35 604	3 870,3	4 549,2	118	127,8
40.	Magyarország	17 014	10 962	171,6	110,6	64	10,1
42.	Szlovákia	15 881	8 798	85,6	47,4	55	5,4
84.	Kína	4 091	1 721	5 333,2	2 243,8	42	1 303,7
106.	India	2 126	707	2 341,0	778,7	33	1 101,3
145.	Kongói Dem. Köztársaság	264	120	15,7	7,1	45	59,5

Forrás: World Bank

Aktuális tényadatok

Év	Egy főre jutó bruttó hazai termék						Bruttó hazai termék folyó áron millió Ft
	Ft	devizaárfolyamon		vásárlóerő-paritáson ^{a)}			
		EUR	USD	EUR	USD	EU-27 = 100,0	
Year	Per capita GDP at						Gross value added at current prices million HUF
	HUF	exchange rates		purchasing power parity ^{a)}			
		EUR	USD	EUR	USD	EU-27 = 100,0	
2002	1 685 213	6 936	6 532	12 537	14 669	61,2	17 119 415
2003	1 849 856	7 297	8 242	12 972	15 342	62,7	18 738 214
2004	2 044 595	8 124	10 090	13 639	16 194	62,9	20 665 018
2005	2 182 824	8 800	10 932	14 213	16 975	63,2	22 018 283
2006	2 350 807	8 895	11 167	14 901	18 287	62,9	23 675 850
2007	2 485 322	9 889	13 520	15 367	18 938	61,5	24 991 847
2008	2 644 466	10 525	15 393	16 024	20 539	64,1	26 545 649
2009	2 556 496	9 112	12 640	15 023	19 939	63,9	25 622 866
2010	2 674 760	9 712	12 850	15 462	20 046	63,4	26 747 622

A GDP mint jóléti mutató

- a GDP mint jóléti mutató hiányosságai
 - piaci és nem piaci termelés
 - szabadidős tevékenységek
 - feketegazdaság
 - jövedelemtermelő tevékenységek káros mellékhatásai
 - minőségjavulás, statisztikai technikák
- GDP a fejlett és elmaradott országokban
- más (kombinált) jóléti mutatószámok
 - Human Development Index (HDI)
 - várható élettartam
 - írni-olvasni tudás
 - beiskolázási arány
 - egy főre jutó GDP

Nemzeti jövedelem mutatók

- Gross National Income (GNI), bruttó nemzeti jövedelem
$$\text{GNI} = \text{GDP} + \text{beáramló tényezőjövedelmek} - \text{kiáramló tényezőjövedelmek}$$
- Net National Income (NNI), nettó nemzeti jövedelem
$$\text{NNI} = \text{GNI} - \text{amortizáció}$$

Magyarország bruttó hazai terméke és bruttó nemzeti jövedelme

Év	Bruttó hazai termék	Munkajövedelmek <i>Compensation of employees</i>			Tulajdonosi jövedelem – <i>Property income</i>						EU-nak fizetett adó	EU-tól kapott támogatás	Bruttó nemzeti jövedelem	GNI növekedési üteme előző év = 100,0
		külföldről kapott	külföldnek fizetendő	egyenleg	külföldről kapott	külföldnek fizetett	egyenleg	ebből: – <i>of which:</i>						
								visszaforogatott jövedelem <i>reinvested earnings on direct foreign investment</i>						
								külföldről járó	külföldnek fizetendő	egyenleg				
<i>Year</i>	<i>GDP</i>	<i>received from the rest of the world</i>	<i>paid to the rest of the world</i>	<i>net</i>	<i>received from the rest of the world</i>	<i>paid to the rest of the world</i>	<i>net</i>	<i>receivable from the rest of the world</i>	<i>payable to the rest of the world</i>	<i>net</i>	<i>Taxes payable to the EU</i>	<i>Subsidies receivable from the EU</i>	<i>GNI</i>	<i>Volume indices of GNI previous year = 100,0</i>
folyó áron, millió Ft <i>at current prices, million HUF</i>														
2000	13 089 047	216 775	79 462	137 313	286 165	1 072 686	-786 521	16 538	297 325	-280 787			12 439 839	105,0
2001	15 103 898	243 760	92 972	150 788	278 014	1 188 583	-910 569	-12 926	372 695	-385 621			14 344 117	103,6
2002	17 119 415	232 519	117 074	115 445	253 349	1 259 188	-1 005 839	6 796	462 941	-456 145			16 229 021	104,3
2003	18 738 214	292 399	137 102	155 297	249 345	1 275 657	-1 026 312	19 714	463 998	-444 284			17 867 199	104,5
2004	20 665 018	334 099	146 895	187 204	325 780	1 635 476	-1 309 696	99 751	556 192	-456 441	38 298	80 532	19 584 760	104,2
2005	22 018 283	370 354	162 681	207 673	349 504	1 836 049	-1 486 545	23 480	471 787	-448 307	64 298	154 750	20 829 863	103,8
2006	23 675 850	423 744	183 247	240 497	1 357 313	3 024 185	-1 666 872	275 183	669 123	-393 940	66 901	217 151	22 399 725	103,9
2007	24 991 847	412 513	230 110	182 403	1 966 091	4 023 198	-2 057 107	692 751	1 246 359	-553 608	87 336	216 441	23 246 248	98,4
2008	26 545 649	420 370	239 896	180 474	2 441 881	4 464 403	-2 022 522	969 092	1 121 428	-152 336	94 114	234 319	24 843 806	101,5
2009	25 622 866	419 787	223 418	196 369	3 130 813	4 720 398	-1 589 585	1 872 316	896 733	975 583	73 380	333 306	24 489 576	95,2
2010	26 747 662	451 690	229 810	221 880	2 859 520	4 627 002	-1 767 482	1 460 846	929 841	531 005	66 939	311 005	25 446 126	100,8

Magyarország bruttó hazai terméke és bruttó nemzeti jövedelme

A GDP és a GNI alakulása

(folyó áron, milliárd forint)

Megnevezés	2006	2007
GDP	23 785	25 419
A külföldi munkavállalói jövedelmek egyenlege	241	252
EU-nak fizetett adók és kapott támogatások egyenlege	118	111
Külföldi tulajdonosi jövedelmek egyenlege	–1 742	–2 108
GNI	22 402	23 674

Forrás: KSH, 2009

Kötelező és ajánlott irodalom

- Farkas Péter – Koppány Krisztián (2006): Közgazdaságtan. Mikro- és makroökonómiai alapismeretek mindennapi használatra. UNIVERSITAS-GYŐR Kht., Győr, 2006, 8. fejezet: Hogyan mérjük a gazdaság összteljesítményét? (241-283. oldal)
- Gregory N. Mankiw (1999): Makroökonómia. Osiris Kiadó, Budapest. 1-2. fejezet (1-73. oldal)
- oktatói honlapra feltöltött oktatási segédanyagok